

राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग

केन्द्रीय कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित
त्रैमासिक कार्यसम्पादन विवरण

(२०८१ साउन १ गतेदेखि २०८१ असोज मसान्तसम्म केन्द्रीय कार्यालयबाट
सम्पादन गरिएका प्रमुख क्रियाकलापहरू)

प्रकाशन गर्ने

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

चन्द्रकान्त चापागाउँ
सूचना अधिकारी

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति

मानव अधिकार आयोग ऐन, २०५३ बमोजिम २०५७ जेठ १३ मा स्थापना भएको राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ बाट संवैधानिक हैसियत प्राप्त गरेको हो । नेपालको वर्तमान संविधानले समेत आयोगलाई संवैधानिक हैसियत प्रदान गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा २४८ र २४९ मा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २४८ अनुसार आयोगमा अध्यक्ष र ४ जना सदस्य रहने व्यवस्था छ । राष्ट्रपतिबाट संवैधानिक परिषद्को सिफारिसमा नियुक्त हुने अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि नियुक्ति भएको मितिले छ वर्षको हुन्छ । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग एक स्वक्रियाशील तथा पीडितमुखी संस्था हो । आयोगका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनसँग सम्बन्धित हुन्छन् । मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनका लागि आयोगले सरकार, राज्यका अन्य अङ्गहरू तथा नागरिक समाजसँग सहकार्य गर्दछ ।

२. आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार

मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धन आयोगको प्रमुख कार्य हो । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिएको छ । यस्तै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८ को दफा ४ मा समेत आयोगका काम, कर्तव्य र अधिकारको उल्लेख गरी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई थप स्पष्ट गरिएको छ । नेपालको संविधानको धारा २४९ मा उल्लेख भएअनुसार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम रहेको छ :

(१) मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण र संवर्द्धन तथा त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्नु राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) उपधारा १ मा उल्लिखित कर्तव्य पूरा गर्न लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले देहाय बमोजिमका काम गर्नेछ

(क) कुनै व्यक्ति वा समूहको मानव अधिकार उल्लङ्घन वा त्यसको दुरुत्साहन भएकोमा पीडित आफैँ वा निजको तर्फबाट कसैले आयोगसमक्ष प्रस्तुत वा प्रेषित गरेको निवेदन वा उजुरी वा कुनै स्रोतबाट आयोगलाई प्राप्त भएको वा आयोगको जानकारीमा आएको विषयमा छानबिन तथा अनुसन्धान गरी दोषी उपर कारबाही गर्न सिफारिस गर्ने,

(ख) मानव अधिकारको उल्लङ्घन हुनबाट रोक्ने जिम्मेवारी वा कर्तव्य भएको पदाधिकारीले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेमा वा कर्तव्य पालन नगरेमा वा जिम्मेवारी पूरा गर्न वा कर्तव्य पालन गर्न उदासीनता देखाएमा त्यस्तो पदाधिकारीउपर विभागीय कारबाही गर्न सम्बन्धित अधिकारी समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ग) मानव अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध मुद्दा चलाउनु पर्ने आवश्यकता भएमा कानूनबमोजिम अदालतमा मुद्दा दायर गर्न सिफारिस गर्ने,

- (घ) मानव अधिकारको चेतना अभिवृद्धि गर्न नागरिक समाजसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- (ङ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनकर्तालाई विभागीय कारबाही तथा सजाय गर्न कारण र आधार खुलाई सम्बन्धित निकाय समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (च) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित कानूनको आवधिक रूपमा पुनरावलोकन गर्ने तथा त्यसमा गर्नु पर्ने सुधार तथा संशोधनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (छ) मानव अधिकारसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि वा सम्झौताको नेपाल पक्ष बन्नु पर्ने भएमा त्यसको कारणसहित नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने र नेपाल पक्ष बनिसकेका सन्धि वा सम्झौताको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गरी कार्यान्वयन नभएको पाइएमा त्यसको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (ज) मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले गरेको सिफारिस वा निर्देशन पालन वा कार्यान्वयन नगर्ने पदाधिकारी, व्यक्ति वा निकायको नाम कानूनबमोजिम सार्वजनिक गरी मानव अधिकार उल्लङ्घनकर्ताको रूपमा अभिलेख राख्ने ।
- (३) मानव अधिकार आयोगले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा वा कर्तव्य पालन गर्दा देहायबमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ :-
- (क) कुनै व्यक्तिलाई आयोग समक्ष उपस्थित गराई जानकारी वा बयान लिने वा बकपत्र गराउने, प्रमाण बुझ्ने, दसी—प्रमाण दाखिला गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार प्रयोग गर्ने,
- (ख) मानव अधिकारको गम्भीर उल्लङ्घन हुन लागेको वा भइसकेको सूचना आयोगले कुनै किसिमबाट प्राप्त गरेमा कुनै व्यक्ति वा निजको आवास वा कार्यालयमा विनासूचना प्रवेश गर्ने, खानतलासी लिने तथा त्यसरी खानतलासी लिँदा मानव अधिकारको उल्लङ्घनसँग सम्बन्धित लिखत, प्रमाण वा सबुत कब्जामा लिने,
- (ग) कुनै व्यक्तिको मानव अधिकार उल्लङ्घन भइरहेको कुरा जानकारी भई तत्काल कारबाही गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएमा विनासूचना सरकारी कार्यालय वा अन्य ठाउँमा प्रवेश गर्ने र उद्धार गर्ने,
- (घ) मानव अधिकारको उल्लङ्घनबाट पीडितलाई कानूनबमोजिम क्षतिपूर्ति दिन आदेश दिने ।
- (४) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार सो आयोगको अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा नेपाल सरकारको कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- (५) राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा कार्यविधि सङ्घीय कानूनबमोजिम हुनेछ ।

२.१ आयोगका पदाधिकारीहरू

माननीय श्री तप बहादुर मगर — अध्यक्ष
 माननीय डा.सूर्य प्रसाद शर्मा ढुङ्गेल — सदस्य
 माननीय श्री मिहिर ठाकुर — सदस्य
 माननीय श्री मनोज दुवाडी — सदस्य
 माननीय डा.लिली थापा — सदस्य

२.२ आयोगका पदाधिकारीहरूको कार्यविभाजन :

मा श्री तप बहादुर मगर (अध्यक्ष)	मा.डा. सूर्य प्रसाद शर्मा ढुंगेल (सदस्य)	मा.श्री मिहिर ठाकुर (सदस्य)	मा.श्री मनोज दुवाडी (सदस्य)	मा.डा. लिली थापा (सदस्य)
-अर्थ, प्रशासन -संवैधानिक निकाय -दातृ निकाय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध -कार्य विभाजनमा नपरेका सबै विषय	-सामूहिक अधिकारहरू -सङ्क्रमणकालीन न्याय -नागरिक समाजसँग सहकार्य - UPR, SDGs सम्बन्धी	-रणनीति, योजना र कार्यान्वयन -अनुगमन सम्बन्धी -उपभोक्ता, व्यवसाय र मानव अधिकार	-अनुसन्धान -आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन -कानून पुनरावलोकन, परामर्श र ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी	-प्रवर्द्धन, मानव अधिकार शिक्षा -सन्धि अनुगमन र सरकारी निकायसँग सम्बन्ध -महिला, बालबालिका र आप्रवासन -मानव बेचबिखन विरुद्धको विषय

३.आयोगमा रहने कर्मचारी सङ्ख्या र कार्य विवरण :

आयोगको केन्द्रीय कार्यालयका अतिरिक्त ६ वटा प्रदेश कार्यालय, ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय र एउटा प्रदेश कार्यालय (प्रस्तावित) मा गरी जम्मा ३०९ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहको छ । दरबन्दी विवरण तथा

पदपूर्तिको अवस्था निम्नबमोजिम छः

क्र.सं.	श्रेणी/तह	पद	जम्मा दरवन्दी	पदपूर्ति सङ्ख्या
१	विशिष्ट श्रेणी	सचिव	१	१
२	रा.प. प्रथम श्रेणी	सह—सचिव	९	८
३	रा.प. द्वितीय श्रेणी	उप—सचिव	२०	१७
४	रा.प. तृतीय श्रेणी	अधिकृत	१०७	१००
५	सहायक प्रथम	सहायक प्रथम	५८	२३
६	श्रेणीविहीन	सहायक कर्मचारी (सवारी चालक, सुरक्षा गार्ड, कार्यालय सहयोगी, माली र सरसफाई)	११४	९४
जम्मा			३०९	२४३

आयोगको साङ्गठनिक संरचना

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सबैभन्दा माथिल्लो निकाय ५ जना पदाधिकारी रहेको आयोग हो । जसमा १ अध्यक्ष र ४ सदस्यसहित ५ जना पदाधिकारीहरू रहन्छन् । प्रशासनिक प्रमुखको रूपमा एकजना सचिव रहने आयोगमा सचिव मातहत ४ वटा विभाग, ७ वटा प्रदेश कार्यालय र ३ वटा प्रदेश शाखा कार्यालय छन् भने विभाग अन्तर्गत १४ वटा महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

आयोगका विभागहरू

१. संरक्षण विभाग

यस विभाग अन्तर्गत अनुसन्धान महाशाखा, अनुगमन महाशाखा, अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा र कानून महाशाखा रहेका छन् ।

२. संबर्धन विभाग

यस विभाग अन्तर्गत संबर्धन महाशाखा, सामूहिक अधिकार महाशाखा र लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा रहेका छन् ।

३. प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग

यस विभाग अन्तर्गत योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा, प्रशासन महाशाखा र आर्थिक प्रशासन महाशाखा र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा रहेका छन् ।

४. समन्वय विभाग

यस विभाग अन्तर्गत बैठक समन्वय महाशाखा, प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा, सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा र मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान रहेका छन् ।

(अ) महाशाखाहरूले सम्पादन गर्ने कार्यहरू :

(क) कानून महाशाखा

- कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी महत्वपूर्ण निर्णय प्रकाशन गर्ने
- आयोगलाई विपक्षी बनाई दर्ता भएका मुद्दामा बहस—पैरवी गर्ने,
- आवश्यक कानूनी मस्यौदा तयार गर्ने,
- कानूनी परामर्श प्रदान गर्ने,
- आयोगले तोकेका कानूनसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(ख) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गर्ने,
- मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- विश्वव्यापी आवधिक समीक्षासम्बन्धी अनुगमन गर्ने,
- महासन्धि अनुमोदनको लागि आयोगले गर्ने सिफारिससम्बन्धी कार्य गर्ने,
- राज्यले तयार गरेको State Report उपर सुझाव तयार गर्ने,
- मानव अधिकारको समग्र अवस्थाको अनुगमन गर्ने ।

(ग) अनुसन्धान महाशाखा

- मानव अधिकार उल्लङ्घनसम्बन्धी उजुरी ग्रहण गर्ने,
- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा अनुसन्धान/अनुगमन गर्ने,
- अनुसन्धान सम्पन्न भइसकेका उजुरीहरू निर्णयार्थ आयोगमा पेश गर्ने,
- निर्णय लेखन गर्ने,

- मानव अधिकार उल्लङ्घनका सम्बन्धमा आयोगको निर्णयबमोजिम पत्राचार/ताकेता गर्ने,
- उजुरी, कारवाहीसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(घ) संबर्धन महाशाखा

- मानव अधिकार शिक्षासम्बन्धी कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी वकालतको कार्य गर्ने,
- मानव अधिकारका विषयमा सूचनामूलक/शिक्षामूलक सामग्रीको निर्माण तथा वितरण गर्ने,
- मानव अधिकारसँग सम्बन्धित सङ्घ—संस्थाहरूसँग समन्वय/सहकार्यसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ङ) लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा

- लैङ्गिक तथा सामाजिक विभेद हटाउन पहल गर्ने,
- महिलाको मानव अधिकारको अवस्थाबारे बहस पैरवी गर्ने,
- राज्यका हरेक तहमा महिला तथा अन्य सीमान्तीकृत समुदायको सहभागितामा अभिवृद्धि गर्न पहल गर्ने,
- महिला विरुद्ध हुने हिंसा तथा सीमान्तीकृत समुदायको मानव अधिकार हनन् विरुद्धमा कार्य गर्ने,
- महिला र पछाडि पारिएका समुदायको न्यायमा पहुँच वृद्धि गर्ने,
- महिला तथा सामाजिक रूपमा पछाडि पारिएका समुदायको क्षेत्रमा काम गर्ने सङ्घ—संस्थासँग सहकार्य समन्वय गर्ने ।

(च) सामूहिक अधिकार महाशाखा

- सामूहिक अधिकार (आदिवासी जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, जेष्ठ नागरिक, जातीय विभेद विरुद्धको अधिकार, मानसिक स्वास्थ्य, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, HIV प्रभावित आदि...) को प्रवर्द्धनका लागि गोष्ठी अन्तरक्रिया, छलफल, कार्यशाला तथा प्रशिक्षण गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- सामूहिक अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने,
- कानून महाशमखासँगको समन्वयमा सामूहिक अधिकारको सुनिश्चितताका लागि कानून पुनरावलोकनसम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने ।

(छ) योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा

- रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने,
- वार्षिक कार्यक्रम र योजना तयार गर्ने,
- कार्ययोजना कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- प्रगति समीक्षा कार्यक्रम गर्ने,
- कार्यक्रम र योजनाका सम्बन्धमा योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने,

- आयोगको नीति तर्जुमा गर्ने ।

(ज) प्रशासन महाशाखा

- आयोगको जनशक्ति व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कार्यालय व्यवस्थापन र सरसफाइसम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोग अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने र आवश्यकतानुसार मर्मत सम्भार तथा रेखदेख गर्ने, गराउने,
- आयोगको सवारी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दैनिक र भैपरी आउने अन्य कामहरू गर्ने ।

(झ) आर्थिक प्रशासन महाशाखा

- आयोगको वार्षिक बजेट निर्माण गर्ने,
- बजेट बाँडफाँड तथा अख्तियारी प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आर्थिक कारोवारको लेखा राख्ने तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण र वेरूजु फल्लुयौटसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- दातृ संस्थाबाट आएको बजेटको छुट्टै हिसाव तथा आर्थिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने,
विस्तीय स्रोत तथा असरसम्बन्धी अभिलेखन गर्ने ।

(ञ) अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी काम गर्ने,
- APF, UN Agencies र मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ—संस्थासँग समन्वय गर्ने,
- कुटनीतिक नियोगसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(ट) सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा

- आयोगका सूचनालाई सञ्चार माध्यम समक्ष पुऱ्याउने,
- प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट तयार गर्ने,
- पत्रकार सम्मेलनको तयारी गर्ने,
- मानव अधिकारपत्र सम्पादन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी समाचारको अनुगमन गर्ने,
- Server System र कम्प्युटर मर्मत गर्ने,
- आयोगका Facebook, Twitter, Website Update गर्ने,
- आयोगका कर्मचारीहरूको विद्युतीय हाजिरीको रेकर्ड राख्ने,
- आयोगका प्रकाशनमा डिजाइन तथा लेआउटका सम्बन्धमा सहयोग गर्ने,
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति र योजनाको निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने,

- CMRS प्रणाली सञ्चालनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
- आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी विषयगत प्रतिवेदनमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- आयोगबाट प्रकाशन हुने अन्य प्रकाशनहरूसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ठ) प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा

- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच समन्वय गर्ने,
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयको मासिक प्रतिवेदन सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने,
- केन्द्र, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबिच कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउन सहयोग पुर्याउने ।

(ड) बैठक समन्वय महाशाखा

- मानव अधिकार आयोगका सिफारिस कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने,
- आन्तरिक र बाह्य समन्वय गर्ने,
- आयोगको बैठकका प्रस्ताव तथा माइन्सूट तयार गर्न सचिवालयलाई सहयोग गर्ने ।

४. आयोगबाट प्रदान गरिने सेवा :

- मानव अधिकारको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा उजुरी लिने, अनुसन्धान गर्ने, दोषीलाई कारवाही र पीडितलाई क्षतिपूर्तिका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन गर्ने र अनुगमनबाट देखिएका तथ्यको आधारमा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूबारे नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रियाका माध्यमबाट मानव अधिकार शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी कानूनहरूको पुनरावलोकन गरी सुधारका लागि सिफारिस गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

५. आयोगका विभागीय प्रमुख/ महाशाखा प्रमुखहरु

सि.नं.	विभाग, महाशाखा	प्रमुखको नाम	पद
१	प्रशासन, योजना तथा अर्थ विभाग	डा. टीकाराम पोखरेल	सहसचिव
२	संरक्षण विभाग	यज्ञप्रसाद अधिकारी	सहसचिव
३	संबर्धन विभाग	नवराज सापकोटा	सहसचिव
४	समन्वय विभाग	सम्झना शर्मा	सहसचिव
५	अनुसन्धान महाशाखा	मञ्जु खतिवडा	उपसचिव
६	अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमन महाशाखा	मायादेवी शर्मा	उपसचिव
७	सामूहिक अधिकार महाशाखा	लोकनाथ वास्तोला	उपसचिव
८	योजना, नीति तथा आन्तरिक मूल्याङ्कन महाशाखा	सन्तोष आचार्य	उपसचिव
९	वैठक समन्वय महाशाखा	सोमनाथ सुवेदी	उपसचिव
१०	कानून महाशाखा	श्यामबाबु काफ्ले	उपसचिव
११	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण महाशाखा	रेगम महर्जन	मा.अ.अ.
१२	प्रशासन महाशाखा	सुबोध पोखरेल	उपसचिव
१३	आर्थिक प्रशासन महाशाखा	रारा कर्माचार्य	लेखा अधिकृत
१४	संबर्धन महाशाखा	सरिता ज्ञवाली	उपसचिव
१५	सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशन महाशाखा	चन्द्रकान्त चापागाईं	उपसचिव
१६	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा	कमल थापा क्षेत्री	उपसचिव

१७	प्रदेश कार्यालय समन्वय महाशाखा	मोहनदेव जोशी	उपसचिव
१८	मानव अधिकार प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	दिपेन्द्रबहादुर सिंह	मा.अ.अ.

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

- १० पेजसम्मको सूचना निःशुल्क प्राप्त हुने र सोभन्दा माथि भएमा प्रति पेज रु. ५/- (पाँच) दस्तुर लाग्ने,
- सूचनाको प्रकृति हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको अवधि लाग्ने,
- आयोगका प्रकाशनहरू निःशुल्क वितरण हुने,
- सूचना बाहेक अन्य प्रकृतिका सेवा प्राप्त गर्ने अवधि कामको प्रकृतिअनुसार फरक-फरक हुने ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :

- आयोगमा परेका उजूरीका सम्बन्धमा अनुसन्धानपश्चात् आयोगबाट निर्णय हुने,
- नेपाल सरकारलाई गरिने सिफारिसहरूका सम्बन्धमा आयोगले निर्णय गर्ने,
- नीतिगत विषयमा आयोगबाट र प्रशासनिक तथा आर्थिक विषयमा सचिवबाट निर्णय हुने ।

८. निर्णय उपर उजूरी सुन्ने अधिकारी :

- नीतिगत तहमा माननीय अध्यक्ष श्री तप बहादुर मगर
- प्रशासनिक तहमा सचिव श्री मुरारिप्रसाद खरेल

९. सम्पादन गरिएका कामको विवरण : (२०८१ साउन १ गतेदेखि २०८१ असोज मसान्तसम्म)

९.१. अनुसन्धानसम्बन्धी कार्यहरू:

- यस अवधिमा उजूरीको ववषयमा आयोगको बैठक २ पटक बैठक बसी ३१ थान उजूरी उपर सुनुवाई भई २७ थान फल्लुपौट भए । आयोगमा पेश भएका मध्ये २ थान उजूरी नीतिगत सिफारिस ३ थान उजूरीगत सिफारिस, २२ थान तामेली, ७ र ४ थान पुनः पेश गर्ने निर्णय भएको छ ।
- निर्णय भई सम्बन्धित सरोकारवालाई कारवाहीको लागि सिफारिस गरिएका र तामेली/खारेजी भएका फैसला लेखन भई सकेका ७८ थान पुराना उजूरी मिसिलमा पञ्जिका तयार गरी अभिलेखालयमा बुझाइएको छ ।
- अयोगबाट निर्णय भएका पुराना उजूरीका ८२ वटा सिफारिसका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयमा पत्राचार गरिएको ।
- आयोगबाट प्रकरण १ अनुसार निर्णय भएका उजूरी फाइलहरूको सम्बन्धमा Hard Copy / Soft Copy Minute तयार गरी रुजु गर्ने काम गरिएको ।

- यस अवधिमा केन्द्रीय कार्यालयको उजुरी शाखामा १८ थान उजुरी दर्ता गरिएको छ । १९ थान उजुरी जवाफ प्राप्त तथा ४५ उजुरी जानकारीमा राखिएको छ, १८४ जनालाई प्रत्यक्ष रूपमा मानव अधिकार, उजुरी गर्नु पर्ने विषय, घरेलु हिंसा, आदलतको फैसलाको विषयमा परामर्श र राय सल्लाह उपलब्ध गराइएको साथै ३४ थान उजुरीहरू आयोगको सम्बन्धित प्रदेश कार्यालयहरू तथा प्रदेश शाखा कार्यालयहरूमा पठाइएको ।
- उजुरीका १४४ वटा फाइल एकलमा पेश / आदेश गरिएको ।
- यस महिनामा ५५ वटा निर्णय लेखन गरिएका छन् ।
- आयोगमा परेका २ थान उजुरीमा मेलमिलाप गराएको ।

९.२. अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि अनुगमनसम्बन्धी कार्यहरू

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको बजेटबाट सम्पन्न कार्यहरू

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको सन्धि अनुगमन महाशाखाबाट आ.व.२०८०/०८१ मा महाशाखाको बजेटबाट खर्च हुने गरी मिति २०८१/०४/१३ गते देखि १६ गते सम्म निम्न विषयमा अनुगमन सम्पन्न गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- नेपाल सरकारबाट सेवा प्रवाह गरिने निकायहरू मध्ये सेवान्नाहीहरूको अत्यधिक चाप हुने कार्यालयहरूमा सेवान्नाहीको आधारभूत अधिकारको सम्बन्धमा अनुगमन गरिएको । जम्मा खर्च रु,३९,७४७.५० - अक्षरेपी उनन्चालिस हजार सात सय सत्त्वालिस रुपैयाँ ।
- अनुगमन गरिएका कार्यालयहरू, यातायात कार्यालय एकान्तकुना ललितपुर, जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुर, मालपोत कार्यालय डिल्लीबजार काठमाडौं, वैदेशिक रोजगार कार्यालय र विभाग

अन्य कार्यहरू

क्र.स	जिल्ला/स्थान	मिति	कार्यक्रमको विषय	कार्यक्रमको उद्देश्य	कार्यक्रमको उपलब्धि	लक्षित समूह
१	काठमाडौं	२०८१/५१६/	सहकारी पीडित अनुगमन सम्बन्धमा	सहकारी पीडितहरूको वर्तमान अवस्था जानकारी सम्बन्धमा		पीडितहरू
२	काठमाडौं	२०८१/५२५/	सरकार निर्माण तथा राजनीतिक नियुक्तमा दलित समुदायको समावेशिकरण नभएको सम्बन्धमा र रुवि	सरकार निर्माण तथा राजनीतिक नियुक्तमा दलित समुदायको समावेशिकरण नभएको सम्बन्धमा		पीडितहरू

			खानले गरेको आन्दोल सम्बन्धमा		
३	काठमाडौं	२०८१/५२४/	पाँचथर विष्फोटको घटनाका घाइते बालकहरूको स्वास्थ्य अवस्था सम्बन्धमा आयोगको उच्चस्तरीय टोलीद्वारा अनुगमन ।	निजहरूको स्वास्थ्य अवस्था तथा उपचारको सम्बन्धमा	पीडितहरू
४	काठमाडौं	२०८१/५२७/	Reunity Rehab Centre मा रहेका ईश्वर वड्तौलालाई पुनःस्थापना केन्द्रमा जर्जस्ती राखिएको विषयमा	निजसँग सोधपुछ र छलफल जर्जस्ती राखिएको विषयमा	पीडित
५.	काठमाडौं	२०८१/६/२	प्रसव पीडामा परेका महिलाहरूको आपतकालीन उद्धारको सम्बन्धमा माग राखी दिपक सिलवाल काठमाडौंको शान्तिबाटिकामा अनसन बसेको सम्बन्धमा गरिएको अनुगमन	दिपक सिलवालको मानव अधिकारके अवस्थाको सम्बन्ध साथै निजको मागको बारेमा जानकारी लिनु	पीडितहरू
६.	काठमाडौं	२०८१/६८/	खाद्य बजारमा बढ्ने अनियमितता उपभोक्ताको अधिकार प्रभावित हुने खाद्य बजारको अनुगमन ।	उपभोक्ताको अधिकारको अवस्था बारे जानकारी लिनु	पीडितहरू
७.	काठमाडौं / ललितपुर	२०८१/६/८	चाडपर्वको समय सार्वजनिक गाडी भाडा र सेवाग्राहीको अवस्था सम्बन्धमा अनुगमन ।	सार्वजनिक गाडी भाडा र सेवाग्राहीको अवस्था सम्बन्धमा जानकारी लिनु	सेवाग्राहिहरू

८.	काठमाडौं	२०८१/६/९	दुर्गा प्रसाईलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको तथा स्वास्थ्य अवस्थाको सम्बन्धमा अनुगमन।	दुर्गा प्रसाईको मानव अधिकारको अवस्थाबारे जानकारी लिनु		पीडित
९	काठमाडौं	२०८१/६१/०	प्रहरीले पक्राउ गरेका दुर्गा प्रसाईको अवस्था सम्बन्धमा अनुगमन।	दुर्गा प्रसाईलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको अवस्थाको स्थिति बारे		पीडित
१०	काठमाडौं / ललितपुर /भक्तपुर	२०८१/६१३/	विपद प्रभावित क्षेत्रहरूमा राहत, उद्धार र घाइतेको स्वास्थ्य उपचार बसोबासको अवस्था लगायतको सम्बन्धमा गरिएको अनुगमन।	विपद प्रभावित क्षेत्रहरूमा राहत, उद्धार र घाइतेको स्वास्थ्य उपचार बसोबासको अवस्था लगायतको स्थिति बारे जानकारी लिनु		पीडितहरू
११	काठमाडौं	२०८१/६/२१	निर्मला कुर्मिको न्यायका लागि विगत ५७ दिनदेखि आन्दोलनरत रुवी खान समेतका खधिरकारकर्मीद्वारा आयोजित विरोध कार्यक्रमको सम्बन्धमा गरिएको अनुगमन।	निर्मला कुर्मिको न्यायका लागि विगत ५७ दिनदेखि आन्दोलनरत रुवी खान समेतका खधिरकारकर्मीद्वारा आयोजित विरोध कार्यक्रमको सम्बन्धमा		पीडितहरू

१२	काठमाडौं	२०८१/६/२९	गौशाला धर्मशाला सञ्चालनको सम्बन्धमा पशुपति क्षेत्र विकास कोष र मारवाडी सेवा समितिबिच भएको विवादको सम्बन्धमा गरिएको स्थलगत अनुगमन	गौशाला धर्मशाला सञ्चालनको सम्बन्धमा पशुपति क्षेत्र विकास कोष र मारवाडी सेवा समितिबिच भएको विवादको स्थिति बारे जानकारी लिनु		पीडितहरु
१३.	काठमाडौं	२०८१/६१/०	प्रहरीले पक्राउ गरेका दुर्गा प्रसाईको अवस्था सम्बन्धमा अनुगमन ।	दुर्गा प्रसाईलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको अवस्थाको स्थिति बारे		पीडित

सरकारी निकायमा गरिएको पत्राचार

- ✓ आमरण अनसनमा रहेका दिपक सिलवालको अवस्था बारे अनुगमन पश्चात गृह मन्त्रालयमा जीवन रक्षाका लागि पत्राचार ।
- ✓ मिति २०८१ साल असोज २३ गते आमउपभोक्ताको अधिकार सुनिश्चितताको अनुगमन प्रतिवेदन कार्यार्थका लागि बाणिज्य तथा आपूर्ति विभागमा पत्राचार ।
- ✓ मिति २०८१ साल असोज २३ गते विपद् प्रभावितहरुको मानव अधिकार अवस्था बारे गरिएको अनुगमन प्रतिवेदन कार्यार्थको लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गृह मन्त्रालय, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा पत्राचार ।

रुजु सूची मस्यौदा तयारी कार्य

- पुनःस्थापना केन्द्र, खाद्य अधिकार, स्वास्थ्यको अधिकार अनुगमन सम्बन्धमा रुजु सूची मस्यौदा तयार गरिएको
- विश्वव्यापी आवधिक समिक्षा तेश्रो चक्रबाट प्राप्त सिफारिशहरुको कार्यान्वयन अवस्था अनुगमन सम्बन्धी रुजु सूची मस्यौदा तयार गरिएको ।

९.३. संबर्धनात्मक कार्यहरू :

९.४. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी कार्यहरू:

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग नेपाल र राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एशिया प्रशान्त फोरम (Asia Pacific Forum), को संयुक्त आयोजना र संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम (UNDP), UN Women, र UNFPA को सहकार्यमा “राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूमा लैङ्गिक समावेशीकरण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन” को आयोजना २०८१ भदौ १८-२० (२०२४ सेप्टेम्बर ३-५) सम्म काठमाडौं मा सम्पन्न भएको ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७७, अन्तर्गत रहेको “लैङ्गिक समानता समावेशीकरण नीति समिति” को बैठक सम्पन्न भएको ।
- GESI Divisionको आ.व. २०८१/८२ को बजेट सम्बन्धमा विभागीय प्रमुखसँग छलफल साथै योजना महाशाखासँग आगामी बजेट तथा योजनाका सम्बन्धमा छलफल गरिएको ।
- अविरल बर्षाका कारण आएको बाढी र पहिरो तथा डुबानबाट भएको क्षति सम्बन्धमा आयोगको केन्द्रिय कार्यालयबाट उपत्यका भित्र गरिएको अनुगमनमा खटिएको ।

९.५ योजना तथा नीतिसम्बन्धी कार्यहरू :

क्र.सं.	मिति	कार्यक्रम
१.	२०८१/०४/१०	<ul style="list-style-type: none"> • आयोगका माननीय अध्यक्ष श्री तपबहादुर मगर ज्यूको अध्यक्षतामा आयोगको छैटौं रणनीतिक योजनाको मध्यावधि मुल्यांकन सम्बन्धी छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । छलफल कार्यक्रममा आयोगका माननीय सदस्यज्यूहरू श्रीमान् सचिवज्यू विभागीय प्रमुखहरू महाशाखा प्रमुखहरू तथा जुम मार्फत प्रदेश कार्यालयका प्रमुखहरूको सहभागिता रहेको थियो ।
२.	२०८१/०४/१५	<ul style="list-style-type: none"> • आयोगका माननीय अध्यक्ष श्री तप बहादुर मगरको अध्यक्षतामा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको छैटौं रणनीतिक योजना बमोजिमको उच्च स्तरीय निर्देशन समितिको बैठक सम्पन्न भएको छ । • बैठकले राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको छैटौं रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको समयमावधि ३ वर्ष ब्यतित भइसकेको हुँदा कार्यान्वयनको

		<p>अर्धवार्षिक मूल्याङ्कनका लागि यस अवधिभित्र सम्पादन भएका सम्पूर्ण कार्यहरू एकीकृत गरी बस्तुगत मूल्याङ्कनका लागि मूल्याङ्कन फारम समेतको तर्जुमा गरी क्यालेण्डर सहितको कार्ययोजना बनाइ कार्य अघि बढाउन कार्यान्वयन समिति तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिलाइ निर्देशन गरेकोछ।</p>
३.	२०८१/०४/१६	<ul style="list-style-type: none"> • आयोगका श्रीमान् सचिव मुरारी प्रसाद खरेलको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि विभिन्न निर्णयहरू गरेको छ । • छैठौँ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका सम्बन्धमा छलफल गरी हालसम्म योजनामा राखिएका कार्यक्रमहरू के कति कार्यान्वयन हुन सकेनन् त्यसको सम्बन्धमा व्यापक छलफल विमर्श गरी आगामी दिनमा यसलाई अझ राम्रसँग कार्यान्वयन गर्ने ।
४.	२०८१/०४/२१	<ul style="list-style-type: none"> • छैटौँ रणनीतिक योजना अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिको बैठक आयोगका माननीय सदस्य मिहिर ठाकुरको अध्यक्षतामा बसि छैठौँ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मूल्याङ्कनका सम्बन्धमा विभिन्न निर्णयहरू गरेको छ । • छैठौँ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मुल्यांकनका लागि रणनीतिक योजनाले प्रमुख, जिम्मेवारी तोकेको अधिकारीहरूबाट सम्पादन भएका कामको सुचना, जानकारी तथ्यांक संकलनका लागि नीति अनुसन्धान तथा योजना महाशाखाले तयार गरेको सबै गुगल फर्महरू १५ दिन भित्र भरेर उपलब्ध गराउन जिम्मेवारी तोकिएको अधिकारीहरूको इमेलमा जानकारी पठाई तथ्यांक संकलन गर्ने। • विषयगत परामर्श समितिमा रहने विज्ञहरूको सम्भावित नाम माथि छलफल भयो ।
५.		<ul style="list-style-type: none"> • छैटौँ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मुल्यांकनका गर्नको लागि नीति अनुसन्धान तथा योजना महाशाखाले तयार गरेको गुगल फर्महरूद्वारा सम्बन्धित प्रमुख, जिम्मेवारी तोकेको अधिकारीहरूबाट सम्पादन भएका कामको सुचना, जानकारी तथ्यांकहरू संकलन गरेर विश्लेषणको कार्य योजना महाशाखाबाट भैरहेको छ।

६.		<ul style="list-style-type: none"> छैटौं रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको मध्यावधि मुल्याङ्कन गर्न विज्ञ परामर्शको लागि टिप्पणी स्वीकृत गराई बाँकि प्रक्रियाको लागि रणनीतिक योजना सहयोग परियोजनामा पठाइएको छ ।

नीति अनुसन्धान तथा योजना महाशाखाको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने सम्बन्धमा विभागीय प्रमुखसँग मिति २०८१ भाद्र ३१ गते भएको छलफलको निष्कर्ष बमोजिम प्रत्येक महाशाखाहरुसँग हरेक त्रैमासिक १-१ वटा बैठक बसी महाशाखाहरुका स्वीकृत कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनलाई तिब्रता दिने भन्ने निर्णयानुसार तालिकामा उल्लेख गरिएको मिति र समयमा बैठक बसी महाशाखाहरुले स्वीकृत वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन र कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या र चुनौतीहरुको सम्बन्धमा छलफल गरिएको थियो ।

महाशाखाहरुसँगको बैठकको मिति र समय

क्र स	महाशाखा	मिति	समय
१.	अनुसन्धान महाशाखा	२०८१ असोज ६	११:३० देखि १२:३०
३	सामुहिक अधिकार महाशाखा	२०८१ असोज ७	१२:३० देखि १:३०
४	कानून महाशाखा	२०८१ असोज ८	३:४० देखि ४:४०
५	प्रवर्धन महाशाखा	२०८१ असोज ८	११:३० देखि १२:३०
६	वोर्ड समन्वय महाशाखा	२०८१ असोज ८	२:३० देखि ३:३०
७	प्रदेश समन्वय महाशाखा	२०८१ असोज ९	१२:०० देखि १:००
८	प्रशासन महाशाखा	२०८१ असोज ९	२:३० देखि ३:२०
९	आर्थिक प्रशासन महाशाखा	२०८१ असोज १०	२:३० देखि ३:२०
१०	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध महाशाखा	२०८१ असोज १०	४:०० देखि ४:४०

११	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिकरण महाशाखा	२०८१ असोज ११	११:३० देखि १२:३०
----	---	--------------	------------------

बैठकमा छलफल भएका सवालहरु

- विविध कठिनाईका कारण पहिलो त्रैमासिकमा सम्पन्न हुन नसकेका कार्यक्रमहरु दोश्रो त्रैमासिकमा सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धता महाशाखाहरुबाट प्राप्त भयो।
- वार्षिक बजेट विनियोजन नगरिएको महाशाखाहरुबाट बजेट विनियोजन नगरिएकोमा गुनासो व्यक्त गरिएको थियो।
- छैटौँ रणनीतिक योजनालाई समय सापेक्षरूपमा परिमार्जन गरिनुपर्ने कुरा कानून महाशाखाबाट उठान भएको थियो।
- कानून महाशाखाबाट बजेट उपलब्ध नभएपनि प्रत्येक त्रैमासिकमा एउटा कानून पुनरावलोकन गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरियो।
- प्रदेश समन्वय महाशाखाले प्रदेश कार्यालयबाट आएका मासिक प्रतिवेदनलाई विश्लेषण गर्ने कार्य गिररहेको र उक्त विश्लेषण योजना महाशाखालाई समेत उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता व्यक्त।
- महाशाखाहरुले मासिक र त्रैमासिक प्रतिवेदन नीति अनुसन्धान तथा योजना महाशाखालाई पनि उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता व्यक्त भयो।
- अनुगमन र अनुसन्धान फिल्ड परिचालन गर्दा मासिक क्यालेण्डर तयार गरी परिचालन गर्नुपर्ने।
- आयोगको भर्खरै सम्पन्न क्षमता मूल्याङ्कनलाई समेत आधार मानेर छैटौँ रणनीतिक योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने।
- आ.व. ०८१/०८२ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम नभएका महाशाखाहरुले पनि डेस्कबाट नै कार्यसम्पादन गरिरहेकोमा उक्त कार्यक्रमहरुको नियमित रूपमा अभिलेख राख्ने।
- सहकार्य र समन्वयमा भएका कार्यक्रमहरुको पनि अभिलेख राखी ति कार्यक्रमहरुलाई रणनीतिक योजनाको मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समावेश गर्ने।

१.६ सामूहिक अधिकारसम्बन्धी कार्यहरू :

- मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका सिन्धुपाल्चोक घर भई हाल ललितपुर बस्ने ३६ वर्षीय कृष्ण नेपाललाई प्रहरी प्रभाग ललितपुर सँगको समन्वयमा मिति २०८१ साउन ३० गते मानव सेवा आश्रम बालाजुमा थप उपचारको लागि पठाइएको।
- मिति २०८१ श्रावण २८ गते राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, सामूहिक अधिकार महाशाखाका प्रमुखज्यू, विषयगत मानव अधिकार अधिकृतहरु र मकवानपुर जिल्ला, राक्सिराङ गाउँपालिका, वडा नं. ७, ८ र ९ का अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अतिसिमान्तकृत समुदायका आदिवासी जनजाति, चेपाङ समुदाय का

व्यक्तिहरु लगायत १५ जनाको उपस्थितिमा मानव अधिकारका विषयमा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

९.७ कानूनसम्बन्धी कार्यहरु :

- US Embassy का प्रतिनिधिसंग थुनुवाका अधिकार सम्बन्धी छलफल गरेको,
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको मस्यौदा विधेयक, २०८१ आयोगबाट पास भएको,
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको मस्यौदा विधेयक, २०८१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय समक्ष पेश गरेको ।
- का.म.न.पा. द्वारा आयोजित का.म.न.पा.को प्रमुख प्रशासकीय प्रमुख नेतृत्वको टोलीसँग बैठक बसेको,
- आयोग विपक्षी भएको मुद्दाहरुमा आयोगको पक्षमा फैसला भएको ।
- आयोग विपक्षी भएको मुद्दाहरुको लिखित जवाफ अदालतमा पेश गरेको ।
- निवेदक निम बहादुर सिंह समेतले आयोगमा दर्ता गराएको निवेदनमा कानूनी राय तयार गरी पेश गरेको
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको मस्यौदा विधेयक सम्बन्धी भएका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरुको प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरेको,
- नेपालमा समावेशिता सम्बन्धी रहेका कानूनी प्रावधानहरु र समावेशिता सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन गरी माननीय मनोज दुवाडीलाई पेश गरेको,
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका सचिवज्यू लगायतको टोलीसँग "प्यालमो प्रोटोकल" विषयक छलफलमा प्यालमो प्रोटोकल सम्बन्धी प्रस्तुतीकरण गरि ऊक्त प्रोटोकलको पुनरावलोकन कार्य शुरु भएको,
- एसिया प्यासिफिक फोरमसँग मानव अधिकार रक्षकको विषयमा निरन्तर रूपमा बैठक बसेको,
- APF द्वारा आयोजित OPCAT सम्बन्धी छलफल कार्यक्रममा सहभागी भएको
- जग्गा प्राप्ति सम्बन्धि विधेयकको पुनरावलोकन कार्य शुरु भएको,
- भ्रष्टाचार सम्बन्धी संशोधित ऐनमा हदम्याद सम्बन्धी विषयमा राज्य व्यवस्था समितिमा पत्राचार गरि प्रेश विज्ञप्ति जारी गरिएको,
- राष्ट्रिय एच. आई. भि तथा एड्स महासंघ नेपालद्वारा आयोजित एच. आई. भि विधेयक सम्बन्धी छलफल कार्यक्रममा सहभागीता जनाईएको थियो ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध डेस्कसँगको समन्वयमा OHCHR लाई नेपालमा जन्म दर्तासँग सम्बन्धित कानूनी व्यवस्था बारेमा लिखित जानकारी गराईएको,
- कारागार व्यवस्थापन सम्बन्धमा अमेरिकी दुतावाससँग बैठक गरेको,

- उजुरी शाखामा आउने पीडितलाई कानूनी परामर्श प्रदान गरिएको,
- आयोगका करारका कर्मचारीको सेवा सुविधा सम्बन्धमा सचिवज्यूबाट कानूनी राय माग भएकोमा सो सम्बन्धमा कानूनी राय पेश गरेको ।
- निवेदक निम बहादुर सिंह समेतले मिति २०८०/११/१६ गते यस आयोगमा दर्ता गरेको लागु औषध चरेस तथा अफिम मुद्दामा माफी मिनाहाबाट छुट्न पाउने कानून निर्माण गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरी पाउँ भन्ने निवेदनमा कानूनी राय तयार गरी सचिव समक्ष पेश गरेको ।
- युरोपियन युनियनलाई प्यालमो प्रोटोकल सम्बन्धी प्रस्तावनापत्र तयार गरी पेश गरेको ।

१.८ बैठक समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू :

मिति	विवरण
२०८१\०४\०१	Meeting on Linking the National Human Rights Commission and Local Government in Nepal: Supporting Human Rights at the Coalface of the State'
२०८१\०४\०२	नीति फाउण्डेशनका पदाधिकारीहरूसँग माननीय अध्यक्षको बैठक ।
२०८१\०४\०६	आयोगको नीतिगत एजेण्डा बैठक ।
२०८१\०४\१०	आयोगको रणनीतिक योजना सम्बन्धी कार्यक्रम ।
२०८१\०४\१४	माननीय अध्यक्षज्यू लगायत अन्य सबै सदस्यज्यूहरू र सचिवज्यूको टोली सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूसँग बालुवाटारमा भेट ।
२०८१\०४\१४	नीति फाउण्डेशनद्वारा होटल एम्बेशडरमा आयोजित संवैधानिक आयोग र संसदीय समितिबीचको अन्तरसम्बन्ध: आयोगका वार्षिक प्रतिवेदन छलफलको महत्व विषयक कार्यक्रममा माननीय अध्यक्षज्यूको उपस्थिति ।
२०८१\०४\१५	फेडोद्वारा होटल हिमालयमा आयोजित Documentary समुद्घाटन कार्यक्रममा माननीय अध्यक्षको उपस्थिति ।
२०८१\०४\२१	Gender Conference को बारेमा नेपाल सरकारका सचिवज्यूहरूसँग बैठक ।
२०८१\०४\२२	Press meet on Preparation of International Conference on Gender Inclusion in NHRIs and website launch on it.
२०८१\०४\३०	पूर्व एआइजी कल्याण कुमार तिमिल्सेना सहितको टोलीद्वारा वंगलादेशमा हालै भइरहेको हिन्दु समुदायमाथिको आक्रमणको विरोध सम्बन्धमा आयोगको ध्यानाकर्षण
२०८१\०४\३२	Signing of the Memorandum of Understanding MOU between UNHCR and NHRC Nepal
२०८१\०४\३२	वियोण्ड वेइजिङ्ग समिति नेपालद्वारा नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, जावलाखेलमा आयोजित राष्ट्रिय महिला समीक्षा सम्मेलनको उद्घाटन समारोहमा माननीय अध्यक्षज्यूको विशिष्ट अतिथिको रूपमा उपस्थिति ।

२०८१/०५/०२	राष्ट्रिय दलित आयोगद्वारा अल्फा हाउस, वानेश्वरमा आयोजित दलित समुदायका बालबालिकाहरूको जन्मदर्ताको सवाल सम्बन्धमा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम।
२०८१/०५/०५	महिला तथा सामाजिक मामिला समितिद्वारा आयोजित मुलुकको समग्र विकास प्रवाहमा आउन नसकेको वर्ग र समुदायको मानव अधिकारको अवस्था सम्बन्धमा छलफल कार्यक्रममा आयोगको टोलीको उपस्थिति।
२०८१/०५/०७	<ul style="list-style-type: none"> ➤ नितिगत एजेण्डामा बैठक। ➤ भ्रष्टाचारजन्य कसुरमा हदम्यादका आधारमा उन्मुक्ति हुने गरी ऐन संशोधन नगर्न अनुरोध गर्ने सम्बन्धमा प्रेस विज्ञप्ती प्रकाशनबारे आकस्मिक बैठक।
२०८१/०५/०७	०५/०७ मा बसेको नितिगत एजेण्डा निर्णय हुन बाकी बैठकबारे पुनः छलफल।
२०८१/०५/१३	अन्तराष्ट्रिय लैङ्गीक सम्मेलनका बारेमा बैठक।
२०८१/०५/१७	आयोगले आयोजना गरेको लैङ्गीक सम्मेलनका बारेमा बैठक।
२०८१/०५/१८-०५/२०	आयोगले आयोजना गरेको लैङ्गीक समावेशीकरण सम्बन्धी तीन दिने अन्तराष्ट्रिय सम्मेलनमा सहभागी।
०५/२३	एजेण्डा बैठक।
२०८१/०६/०६ देखि १२ गते सम्म	थाईल्याण्डको बैंकमा २४ सेप्टेम्बर २०२४ देखि २५ सेप्टेम्बरसम्म आयोजना हुन गईरहेको राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरूको एशिया प्रशान्त मञ्चको २९ औं वार्षिक बैठकमा सहभागी।
२०८१/०६/२०	मुस्लिम आयोगमा वडा दशै २०८१ को शुभकामना आदान प्रदान कार्यक्रममा सहभागी।
२०८१/०६/२०	आयोगको नितिगत एजेण्डामा बैठक।
२०८१/०६/२०	राष्ट्रपती कार्यालयमा प्रधानन्यायाधिशको सपथग्रहण कार्यक्रममा सहभागी।

२०८१/०६/२०	माननीय अध्यक्षज्यूको अध्यक्षतामा मानव अधिकार सम्बन्धी अन्य संबैधानिक आयोगहरूको माननीय अध्यक्षहरू बिच समन्वय र सहकार्यको सम्बन्धमा नीतिगत बैठक कसेको ।
२०८१/०६/२१	आइतबार बसेको नितिगत एजेण्डा निर्णय हुन बाकी बैठकबारे पुनः छलफल ।
२०८१/०६/२२	माननीय अध्यक्षज्यूको अध्यक्षतामा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धमा आयोग सभाहलमा छलफल ।
२०८१/०६/३०	६९ औं प्रहरी दिवसमा सहभागी ।

- मा. अध्यक्षज्यूको सचिवालयमा प्राप्त चिठिपत्रहरू दर्ता चलानी गरिएको ।
- मा. अध्यक्षज्यूलाई भेट गर्न आउने आगन्तुकहरूसंग आवश्यक समन्वय गरिएको ।
- मा. अध्यक्षज्यूद्वारा तोकादेश लगाईएका चिठिपत्रहरू सचिवज्यूसमक्ष पठाएका दस्तावेजहरूको अभिलेखिकरण गरिएको ।

९.९ प्रशासनिक कार्यहरू :

- आयोगको सभाहलमा हुने कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्ने गरेको ।
- कर्मचारीहरूको हाजिरी तथा विदाको रेकर्डहरू राख्ने गरेको ।
- विभिन्न मर्मत सम्बन्धी कार्यहरू गरेको ।
- काजमा रहेका कर्मचारीहरूको पत्र मार्फत सम्बन्धित कार्यालयमा जानकारी पठाएको ।
- मेशिनरी उपकरणहरू कम्प्युटर प्रिन्टर्स आदि मर्मत गरिएको ।
- पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूको वैदेशिक भ्रमणको लागि टिप्पणी तयार गर्ने तथा अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने गरेको ।
- आ.व. २०८०/८१ को सम्पत्ति विवरण संकलन गरी राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रमा Online Entry गरी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालय र राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रलाई पत्र मार्फत जानकारी गराएको ।
- आ.व. २०८०/८१ को कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन फाराम संकलन गरी सुपरीवेक्षण, पुनरावलोकन तथा पुनरावलोकन समितिको कार्य समेत पुरा गरी श्री लोक सेवा आयोगलाई पत्रसहित एक एक थान पठाउने कार्य गरेको ।
- आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको लागि आवश्यकता अनुसार सवारी साधन, कर्मचारी खटनपटन, निर्देशन वमोजिम पत्र तयारी तथा अन्य लोजिष्टिक सहयोग आदि नियमित गर्ने गरेको

९.१० सञ्चार, सूचना प्रविधि, प्रतिवेदन, प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा प्रकाशनसम्बन्धी

कार्यहरू :

प्रेस विज्ञप्ति/प्रेस नोट

	विज्ञप्तिको शीर्षक	मिति	
१	विवादित व्यक्तिहरूलाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर ।	प्रेस—विज्ञप्ति ९ साउन, २०८१	
२	भ्रष्टाचारजन्य कसूरमा हदम्यादका आधारमा उन्मुक्ति हुने गरी ऐन संशोधन नगर्न अनुरोध	प्रेस— नोट ७ भदौ, २०८१	
३	<u>सन्दर्भ: बेपत्ता विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिन (अगस्त ३०)</u> बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको अवस्था सार्वजनिक गर । न्यायको अधिकार सुनिश्चित गर ।	प्रेस—विज्ञप्ति १४ भदौ, २०८१	
४	पाँचथर विष्फोटको घटनाप्रति आयोगको गम्भीर ध्यानाकर्षण दोषीलाई कारवाही र पीडितलाई क्षतिपूर्ति देऊ ।	प्रेस—विज्ञप्ति १४ भदौ, २०८१	
५	लैङ्गिक समावेशीकरण सम्बन्धी तीन दिने अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न ९ बुँदे काठमाडौं घोषणापत्र जारी	प्रेस— नोट २० भदौ, २०८१	
६	पाँचथर विष्फोटको घटनाका घाइते बालकहरूको स्वास्थ्य अवस्था सम्बन्धमा आयोगको उच्चस्तरीय टोलीद्वारा अनुगमन	प्रेस—विज्ञप्ति २४ भदौ, २०८१	
७	आमरण अनसनमा रहेका दिपक सिलवालको अवस्था बारे अनुगमन जीवन रक्षाका लागि पत्राचार	प्रेस—नोट २ असोज, २०८१	

८	देशमा विकसित पछिल्लो घटनाक्रमप्रति आयोगको ध्यानाकर्षण पूर्वाग्रहपूर्ण व्यवहार नगर्न र निष्पक्ष अनुसन्धानमा सहयोग गर्न आग्रह	प्रेस—विज्ञप्ति ९ असोज, २०८१	
९	आमउपभोक्ताको अधिकार सुनिश्चित गर ।	प्रेस—विज्ञप्ति ११ असोज, २०८१	
१०	विपद् प्रभावितहरूको उद्धार, राहत, बसोबास र स्वास्थ्योपचारमा जुट्न आग्रह ।	प्रेस—विज्ञप्ति १४ असोज, २०८१	
११	जेष्ठ नागरिकको हक अधिकारको सुनिश्चित गर	प्रेस—विज्ञप्ति १५ असोज, २०८१	
१२	आमउपभोक्ताको अधिकारप्रति संवेदनशील बन्न आग्रह ।	प्रेस—विज्ञप्ति १८ असोज, २०८१	
१३	संवैधानिक आयोगहरूबिच समन्वय र सहकार्यसम्बन्धी उच्चस्तरीय समन्वय समितिको बैठक तथा छलफल	प्रेस—नोट २१ असोज, २०८१	
१४	दर्शन बिदामा आयोग खुला रहने	प्रेस—नोट २२ असोज, २०८१	

- संवाहक २४औं अंक प्रकाशनका लागि दुइवटा बैठक बसेको, संवाहकमा लेख पठाउनेसम्बन्धी सूचना तयार गरी आयोगको वेबसाइट र सामाजिक सञ्जालबाट प्रकाशन गरेको,
- लेखकहरूको सूचि तयार गरी संवाहकमा लेख पठाउन अनुरोध गर्दै इमेल तथा फोनमार्फत सम्पर्क गरेको,
- प्राप्त भएका लेखहरू सम्पादनका लागि सम्पादन समितिका सदस्यहरूलाई पठाएको,
- संवाहक अनलाईनमा सूचिकृत गर्ने सम्बन्धमा त्रि.वि.केन्द्रीय पुस्तकालयका कर्मचारीसँग छलफल गरी जानकारी लिने कार्य सम्पन्न भएको,

- साथै, ISSN नम्बर लगायतका विषयमा जानकारी लिनका लागि राष्ट्रिय पुस्तकालय सानोठिमी गई पुस्तकालयका कर्मचारीसँग छुलफल गरेको,
- लेखहरू पियर रिभ्यु गर्नका लागि विज्ञहरूको सूचि तयार गरेको,
- International Conference on Gender Inclusion in NHRIs बारे जानकारी गराउने उद्देश्यले मिति २०८१ साउन २२ गते पत्रकार भेटघाट कार्यक्रम सम्पन्न गरेको ।
- मानव अधिकार प्रबद्धन लगायतका ३ वटा कार्यक्रमहरूमा पत्रकारहरूलाई आमन्त्रण गरेको ।
- वार्षिक प्रतिवेदन तयारीको कार्य भइरहेको,
- मानव अधिकार पत्र प्रकाशन,
- International Conference on Gender Inclusion in NHRIs को लागि वेबसाइट तयार गरी आवश्यक दस्तावेजहरू अपलोड गरेको ।
- International Conference को लागि banner तयार गरेको ।
- खरिद समिति र मुल्यांकन समितिमा बसी आवश्यक कार्य गरेको ।
- आयोगमा प्रयोग भइरहेको mail server र antivirus को license खरिदको लागि आवश्यक प्रकृया पुरा गरी प्रयोगमा ल्याइएको ।
- आयोगको आधिकारिक वेबसाइटको Domain Renew तथा AMC को वार्षिक करार गरेको ।
- आयोगमा आएका उजुरीहरूको व्यवस्थापन गर्न निर्माण गरिएको Complaint Management and Reporting System को प्रकृया पुरा गरी वार्षिक करार गरेको ।
- Complaint Management and Reporting System मा data migration गरेको ।
- आयोगको वेबसाइट अपाङ्गतामैत्री बनाउन NFDN र वेबसाइट निर्माणकर्तासँग चरणवद्धरूपमा बैठक बसी कार्य सम्पन्न गरेको ।
- हाजिरी व्यवस्थापन गर्नको लागि HRMS Software Develop गर्दै गरेको ।
- केन्द्रीय कार्यालय, प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयका सम्पूर्ण फेसबुक पेज केन्द्रिकृत गर्न कार्य गर्दै गरेको ।
- आयोगको वेबसाइटमा भुतपूर्व अध्यक्ष, सदस्य तथा सचिवहरूको विवरण राखिएको र साथसाथै नयाँ तथा भुतपूर्व कर्मचारीहरूको विवरण राखेको तथा हटाएको ।
- आयोगको अभिलेखालय केन्द्र Smart Board Install गरेको ।
- नयाँ Printer तथा कम्प्युटर जडान गरी महत्वपूर्ण software install गरी जिम्मा लगाएको ।
- UNDP मा पठाउन Acknowledgement letter draft गरेको ।
- आयोगको सर्भर कक्षमा रहेको UPS परिवर्तन गर्न आवश्यक कार्य गरेको ।
- विभिन्न सरकारी कार्यालयबाट मागिएको विवरणहरू उपलब्ध गराइएको ।
- वेबसाइट तथा सामाजिक सञ्जालबाट प्राप्त भएका उजुरीहरू सम्बन्धीत महाशाखामा पठाएको ।
- नियमित रूपमा सामाजिक सञ्जालमा राखिएको सामाग्रिको Back up राख्ने गरेको ।
- सभाहलमा भएको विभिन्न बैठकमा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराएको ।
- नियमित कम्प्युटर सम्बन्धी समस्या हल गर्ने गरेको ।
- विभिन्न कार्यक्रमको लागि Zoom Meeting Host गरेको ।

- दैनिकरूपमा आयोगको mail server मा आएका spam mail check गरेको ।
- आयोगको data center मा रहेको data को नियमितरूपमा backup लिएको ।

९.११.अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धसम्बन्धी कार्यहरू

९.१२.प्रदेश कार्यालय समन्वयसम्बन्धी कार्यहरू

- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्राप्त मासिक प्रतिवेदका आधारमा प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयका गतिविधिको मासिक विवरणात्मक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित विभाग र महाशाखामा उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्राप्त मासिक प्रतिवेदनलाई एकिकृत गरी साउन देखि असोज सम्मको विवरणात्मक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित विभाग र महाशाखामा उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- यहि असोज महिनाको १०,११ र १२ गते देशव्यापी रूपमा भएको अधिक वर्षाका कारण हुन गएको मानविय र भौतिक क्षतिको सम्बन्धमा सबै प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयहरूसँग समन्वय गर्दै प्राप्त प्रतिवेदन आयोग तथा अनुगमन महाशाखालाई उपलब्ध गराउने कार्य गरिएको ।
- प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्राप्त Situation Report को आधारमा तथ्य विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित विभाग र महाशाखामा उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- विभागीय प्रमुखको निर्देशानुसार केन्द्रिय कार्यालयका महाशाखा र प्रदेश तथा प्रदेश शाखा कार्यालयबाट प्रतिवेदन पठाउनको लागि पत्र तथा प्रतिवेदन पठाउने, शाखा र व्यक्तीको नाम तथा इमेल ठेगानाको लिष्ट तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउनको लागि प्रशासन महाशाखालाई उपलब्ध गराइएको ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

- श्री मुरारिप्रसाद खरेल, सचिव
- प्रवक्ता, डा. श्री टीकाराम पोखरेल, सहसचिव
- सूचना अधिकारी, श्री चन्द्रकान्त चापागाईं, उपसचिव

११. ऐन, नियम वा निर्देशिकाको सूची

- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग (उजुरी कारवाही तथा क्षतिपूर्ति निर्धारण) नियमावली, २०६९
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका कर्मचारीहरूको सेवा, सर्त र सुविधासम्बन्धी नियमावली, २०७२
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली, २०७१
- अन्य विभिन्न निर्देशिका तथा नीतिहरू ।

सौंपने वाला

1100001-10000000000000000000

01-09-2024

रकम

10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000
10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000	10000000000000000000

लगाए गए : .....
 नाम : .....
 पद : .....
 स्थिति : .....

लेन वाले : .....
 नाम : .....
 पद : .....
 स्थिति : .....

प्रमाणित करें : .....
 नाम : .....
 पद : .....
 स्थिति : .....

Printed By: null

Printed Date: Sep 18, 2024 10:10 AM

गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
कार्यालय सं.सं. नं. : २१/१०३/२०११

गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
कार्यालय सं.सं. नं. : २१/१०३/२०११

गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
गण्डिय प्रादेशिक विकास प्रा.सं.
कार्यालय सं.सं. नं. : २१/१०३/२०११

गण्डिय प्रा.सं. सं.०६१/४२
दिनांक: अतीत

Table with 11 columns: क्र.विहीन संकेत नम्बर / भाग, प्राथमिक तह, कोषाधीन, कोषाधीन, कोषाधीन, अल्पकाल, वसूली, वसूली, वसूली, वसूली, वसूली. Rows include various account numbers and financial details.

Printed By: null

Printed Date: Oct 17, 2024 10:35 AM

Table with columns: खर्च/वित्तीय संकेत नम्बर / नाम, प्राथमिक तह, द्वितीय तह, तृतीय तह, अन्तिम बजेट, यस महीना सम्पत्को निकासा, याम महिना सम्पत्को खर्च, यस महीनाको खर्च, यस महीना सम्पत्को खर्च, सेवेको, सेवेको बाहेक खर्च रकम, शीर्षी बजेट

Printed Date : Oct 17, 2024 10:35 AM

[Signature]

[Signature]

Printed By : nup

[Signature]

सौमित्र कर्म

110000-7000 अंतरांतरा अंतरा

क्र.सं.	विवरण	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित	प्रमाणित
00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000	00000000000000000000

प्रमाणित :
नाम :
पद :
दिनांक :

प्रमाणित :
नाम :
पद :
दिनांक :

प्रमाणित :
नाम :
पद :
दिनांक :

Printed By: null

Printed Date: Oct 17, 2024 10:35 AM

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण

- मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसम्बन्धी जिम्मेवारी तोकिएको,
- आयोगका सबै कार्यालयहरूका सूचना अधिकारीहरूलाई सूचना प्रकाशन गर्न पत्राचार गरिएको,
- सबै कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूको नाम आयोगको वेबसाइटमा राखिएको ।

१४. वेबसाइटको विवरण : www.nhrcnepal.org

१५. प्राप्त वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौताको विवरण

- UNDP सँग March 2016 मा आयोगको रणनीतिक योजना (Strategic Plan Support Project - SPSP) मा हस्ताक्षर भई हालसम्म कार्यान्वयनमा रहेको ।

१६. सञ्चालित कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन

क्र. स.	कामको प्रकृति	सङ्ख्या	विषय	कैफियत
१. मानव अधिकार संरक्षण				
१.१	उजूरी	१०१	<ul style="list-style-type: none"> • राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार • आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार • यातनाविरुद्धको अधिकार • महिला अधिकार • बाल अधिकार • जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार • अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार • व्यक्ति बेपत्ता पार्ने कार्यविरुद्धको अधिकार • आप्रवासी कामदार र तिनका परिवारको अधिकार	

१.२	अनुगमन	२१४	<ul style="list-style-type: none"> ▪ राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार: समग्र मानव अधिकार अवस्था, कैदीबन्दीहरूको अधिकार, न्यायप्रशासन आदि ▪ आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार: स्वास्थ्यको अधिकार, सीमा क्षेत्रका वासिन्दाहरूको मानव अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, प्राकृतिक प्रकोप (बाढी—पहिरो/भूकम्प) बाट विस्थापितहरूको अधिकार आदि ▪ जेष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, जातीय विभेद/सीमान्तकृत समुदायहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, आप्रवासी कामदारहरूको अधिकार मानव बेचबिखनको अवस्था आदि । 	
१.३	अनुसन्धान	५०३	<ul style="list-style-type: none"> • नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार: जीवनको अधिकार, यातना, बेपत्ता, बलात्कार • आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार: विस्थापित, पुनःस्थापना, सम्पत्ति लुटपाट, क्षतिपूर्ति, • महिला अधिकार, बाल अधिकार, जातीय विभेदविरुद्धको अधिकार आदि । 	
१.४	निर्णयःसिफारिस	४१४	राजनीतिक तथा नागरिक अधिकार, न्याय—प्रशासन, अपहरण, विस्थापित, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, यातना, जातीय विभेद, महिला अधिकार आदि ।	
२. मानव अधिकार संवर्द्धन				
२.१.	प्रशिक्षण, अन्तर्क्रिया, छलफल, गोष्ठी, तालिम, सचेतना, प्रभातफेरी, प्रदर्शनी आदि	१७१	मानव अधिकारको अवस्था, शान्ति—सुरक्षा र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको अधिकार, सङ्क्रमणकालीन न्याय, खाद्य अधिकार, स्थानीय निकायमा विवाद निरूपण, नागरिक तथा राजनीतिक अधिकार, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अधिकार, बाल अधिकार, महिला अधिकार, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार, कोभिड—१९ र स्वास्थ्यको अधिकार, ज्येष्ठ नागरिकको अधिकार, अल्पसङ्ख्यको अधिकार, उपभोक्ताको अधिकार, आप्रवासी कामदारको अधिकार, सामूहिक अधिकार, विश्वव्यापी आवधिक समीक्षा, आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन,	

			कानूनमा संशोधन आदि ।	
३. प्रकाशन				
३.१	प्रतिवेदन, जर्नल, पुस्तक, ब्रोसर	९	प्रतिवेदन, पुस्तिका, जर्नल आदि	
३.४	प्रेस विज्ञप्ति र प्रेस	३०	मानव अधिकारका विविध विषयहरू	
४. मानव संसाधन				
५.१	अध्यक्ष	१		
	सदस्य	४		
५.२	कर्मचारी	२२१	आयोगका सम्पूर्ण कार्यालयमा कार्यरत	

१७. आयोगले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली

क्र. सं.	सूचनाको विवरण	सूचना प्रवाह गर्नु नपर्नाको कारण	महल ३ मा उल्लेखित कारण ऐनको दफा ३ को उपदफा ३ सँग सम्बन्धित खण्ड	सूचना गोप्य रहने अवधि	कैफियत
१	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पर्ने प्रकृतिका तथ्यहरू फेला पारेको र त्यस्तो विषय संलग्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा	(क)	१० वर्ष	

		गम्भीर खलल पर्ने भएकोले ।			
२	मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनाको अनुगमन तथा अनुसन्धानसँग सम्बन्धित तथ्य र विवरण ।	मानव अधिकार उल्लङ्घनको अनुसन्धान, तहकीकात तथा अभियोजनमा असर पर्न सक्ने भएकोले ।	(ख)	१० वर्ष	
३	आयोगले आन्तरिकरूपमा अनुसन्धान गरिरहेको विषय ।	अनुसन्धानको गोपनीयतामा असर पर्ने भएकाले ।	(ग)	अनुसन्धान सम्पन्न नभएसम्म	
४	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने तथ्यहरू समेटिएको अनुगमन प्रतिवेदन ।	जातजाति वा सम्प्रदाय बिचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष असर पर्ने भएकोले ।	(घ)	१० वर्ष	
५	उजुरीकर्ताको विवरण र उजुरीको विषय तथा छानविन तहकीकात सम्बन्धी विवरण ।	छानविन, अनुसन्धान एवम् तहकीकातमा असर पर्न सक्ने भएकोले	(ख) र (ङ)	१० वर्ष	

१८. आयोगमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदनको विवरण

सि. नं.	सूचना माग गर्नेको नाम	माग गरेको सूचनाको विषय	माग गरेको मिति	सूचना उपलब्ध गराएको मिति	कैफियत
१	प्रतिभा प्रधानाङ्ग	आमाको नामबाट जन्म दर्ता हुनुपर्ने विषयमा सर्वोच्च अदालतको निर्णय	२०८१/४/१८	२०८१/४/२८	

		अनुसार गृहमन्त्री समक्ष पेश गरेको निवेदनउपर निर्णय सम्बन्धी सूचना			
२	पदम बहादुर श्रेष्ठ	वातावरणीय अधिकार सम्बन्धमा आयोगमा परेका उजूरी, आयोगबाट भएका प्रयास र कार्यान्वयनका लागि भएका सिफारिसहरु सम्बन्धी सूचना	२०८१/४/१७	२०८१/४/२८	
३	आदित्य नेपाल	सर्वोच्च अदालतका पूर्व न्यायाधीश ताहिर अलि अन्सारी सहितको विज्ञ टोलीले फेक इन्काउन्टर संग सम्बन्धित अनुसन्धान प्रतिवेदनको प्रतिलिपि	२०८१/५/१२	२०८१/५/२५	
४	आदित्य नेपाल	मिति २०७० सालदेखि हालसम्म आयोगले गरेका छानविन समितिहरुको विवरण	२०८१/५/२४	२०८१/६/६	
५	रविन तण्डुकार	राष्ट्र बैंकबाट निर्णय कार्यान्वयनको सम्बन्धमा लिखित जवाफको प्रतिलिपि	२०८१/५/१७	२०८१/५/२४	

६	राष्ट्रिय सूचना आयोग	सागर जोशीको पुनरावेदन सम्बन्धमा	२०८१/४/२४	२०८१/४/२८	
७	सागर जोशी	मानव अधिकार उल्लंघनउपर आयोगले नेपाल सरकारलाई गरेको कारबाहीको सिफारिस	२०८१/४/२५	२०८१/४/२९	
८	राष्ट्रिय सूचना आयोग	सागर जोशीको पुनरावेदन सम्बन्धमा	२०८१/६/८	२०८१/६/१३	
९	दिपक विक्रम मिश्र	अल्पसंख्यक समुदायको मानव अधिकार अवस्थाबारे गरेको अध्ययन र अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा गरेको पहलसमेतका सूचना	२०८१/४/३१	२०८१/५/१२	
१०	दिपक विक्रम मिश्र	अल्पसंख्यक समुदायको मानव अधिकार अवस्थाबारे गरेको अध्ययन र अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा गरेको पहलसमेतका सूचना	२०८१/६/८	२०८१/६/१०	

११	पूर्णप्रसाद पौडेल	आयोगबाट २०८१ असार महिनामा भएको निर्णयको प्रतिलिपि	२०८१/४/१७	२०८१/५/१३	सम्बन्धित महाशाखाबाट सूचना संकलन गर्न समय लागेको
१२	टिकाराम सुनार	जातीय र लैङ्गिक आधारमा महिला तथा बालबालिकामाथि हुने हिंसा सम्बन्धी तथ्यांक	२०८१/६/१४	२०८१/६/२२	
१३	राष्ट्रिय सूचना आयोग	सूचना वर्गीकरण गरेको प्रमाण उपलब्ध गराइदिने सम्बन्धमा	२०८१/७/५	२०८१/७/६	

१९. अन्यत्र प्रकाशन भएका सूचनाहरूको विवरण:

आयोगका सबै प्रतिवेदन, सूचना र प्रेस विज्ञप्तिहरू आयोगको वेबसाइट आयोगको www.nhrcnepal.org, आयोगको Facebook: <https://www.facebook.com/National-Human-Rights-Commission-of-Nepal-NHRC-Nepal-306820312685490/> Twitter: <https://twitter.com/NepalNHRC> र Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCxUHAmVFDviisfXadW8oVA> मा हेर्न सकिने व्यवस्था रहेको । ...

दुर्गा पोखरेल
सहायक सूचना अधिकारी

चन्द्रकान्त चापागाउँ
सूचना अधिकारी

मिति: २०८१ कात्तिक १५ गते।

